

ΕΟΡΤΑΣΜΟΙ ΣΤΟ ΧΑΡΑΡΕ ΓΙΑ ΤΗ 14Η ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΟΥ ΠΡΟΚΑΘΗΜΕΝΟΥ

Πριν 14 έτη κατά την εκλογή του νέου Αλεξανδρινού Προκαθημένου κ.κ. Θεοδώρου Β', όλα τα ψηφοδέλτια των Μελών της Ιεράς Συνόδου του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας έγραψαν 'ο Ζιμπάμπουε Θεόδωρος'. Οι καμπάνες του Αγίου Σάββα με τις συγχαρητήριες ευχές και προσευχές Προκαθημένων, κλήρου και Λαού έψαλλαν να αναδείξουν μία εκ των σημαντικότερων μορφών της Εκκλησιαστικής Ηγεσίας της Ορθοδοξίας, τον Μακαριώτατο Πάπα και Πατριάρχη Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ.κ. Θεόδωρο Β', με τη δημιουργία νέων Μητροπόλεων και νέων Επισκοπών εις τας 54 χώρας της Αφρικανικής Ηπείρου, ως επίσης και το κτίσιμο μικρών ιατρικών κλινικών για παροχή δωρεάν ιατρικής περιθάλψης εις τους εμπερίστατους ιθαγενείς πληθυσμούς, το κτίσιμο σχολείων διά την παροχή δωρεάν παιδείας σε άπορα και ορφανά παιδιά στο τοπικό πληθυσμό. Νέοι ναοί, έστω και ταπεινά κτισμένοι οικοδομούνται παντού, το όνομα του Κυρίου και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού δοξάζεται παντού, το φώς της Ορθοδοξίας φωτίζει τα σκοτάδια της αδικημένης και πονεμένης Αφρικής, με την ελπίδα της Αναστάσεως για ένα καλύτερο κόσμο. Λειτουργούν Πανεπιστήμια, Εκκλησιαστικά Σεμινάρια, ανοικοδομούνται εκ θεμελίων όλα τα σημαντικά κτίρια του Πατριαρχείου στην Αίγυπτο, χιλιάδες ιθαγενείς, μικροί μεγάλοι βαπτίζονται και γίνονται ορθόδοξοι, ο ιθαγενής κλήρος του Πατριαρχείου τα τελευταία 14 έτη διπλασιάζεται.

Η Ιεραποστολική πορεία του Αλεξανδρινού Προκαθημένου δεν σταματά στα γεωγραφικά όρια της Αφρικής, απλώνεται με την αγάπη του και τη διακονία του παντού, σε διεθνή συνέδρια, για την ειρηνική συνύπαρξη των Λαών, τον τερματισμό περιφερειακών συγκρούσεων και την κοινή αντιμετώπιση του προβλήματος της φτώχειας. Επιπλέον, με τις ειρηνικές επισκέψεις του ο Αλεξανδρινός Προκαθήμενος εις τις αδελφές Τοπικές Ορθόδοξες Εκκλησίες, οικοδομεί με το μεγαλείο της Αλεξανδρινής Θεολογίας και Παράδοσης, τον δρόμο της σύνεσης και της ταπείνωσης, τον δρόμο της κένωσης και της κατανόησης, τον δρόμο του διαλόγου και του αλληλοσεβασμού, τον δρόμο της εφαρμογής των κανόνων της Εκκλησίας, για να διαφυλάσσεται η Ορθόδοξη Ενότητα και η συνεργασία όλων των Τοπικών Εκκλησιών, για να μπορέσουν όλες μαζί να συμβάλουν στα πολύπλοκα προβλήματα της ταραγμένης εποχής μας, που απειλούν την παγκόσμια ασφάλεια και την επιβίωση του Πλανήτη μας.

Οι εορτασμοί της 14ης επετείου της εκλογής του Αλεξανδρινού Προκαθημένου έγιναν στη Μητρόπολη από την οποία η Πρόνοια του Θεού και οι ψήφοι των Αρχιερέων του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας ανέδειξαν αυτόν, πριν δεκατέσσερα έτη, εις τον Αποστολικό θρόνο του Αγίου Μάρκου, στο Χαράρε. Μετά τη Δοξολογία υποδοχής του Πατριάρχου μας σε ένα από τα σημαντικά Ιεραποστολικά μας κέντρα στην Αφρική, στον άγιο Νεκτάριο στο Χαράρε, έγιναν ομαδικές βαπτίσεις εξήντα νεοφωτίστων όλων των ηλικιών, δίνοντάς τους ονόματα όσων διακόνησαν τα τελευταία πενήντα έτη τις χώρες που ανήκουν στην Ιερά Μητρόπολη Ζιμπάμπουε. Στη συνέχεια, ο Μακαριώτατος δένειμε τρόφιμα και ρουχισμό στον τοπικό πληθυσμό. Εδώρισε επίσης ηλεκτρονικούς υπολογιστές στους μαθητές του Γυμνασίου της Μητροπόλεως μας 'Κοσμάς ο Γρηγοριάτης', ως επίσης και γραφική ύλη. Στη συνέχεια, οι μαθητές και η νεολαία μας, παρουσίασε στον Μακαριώτατο και στους συνοδούς του πολιτιστικό πρόγραμμα με τραγούδια, ποιήματα και παραδοσιακούς τοπικούς αφρικανικούς χορούς. Συνάντησε επίσης τους ιθαγενείς κληρικούς και λαϊκούς κατηχητές, δίνοντάς τους οδηγίες για το ποιμαντικό και Ιεραποστολικό τους έργο.

Το μεσημέρι, ο Αλεξανδρινός Προκαθήμενος είχε συνάντηση εργασίας με τον Εξοχ. Πρόεδρο της Χώρας κ. Έμερσον Μναγκάγκουα και τους συνεργάτες του, στο Γραφείο του στο Προεδρικό Μέγαρο. Μετά τη συνάντηση, παραχώρησε συνέντευξη στο Κρατικό Τηλεοπτικό κανάλι της χώρας και απάντησε σε ερωτήσεις των δημοσιογράφων.

Το απόγευμα, ο Μακαριώτατος είχε την ευκαιρία να συναντήσει τους Πρέσβεις της

Αιγύπτου, της Ρωσίας και τον Πρόξενο της Κύπρου και να συνεργασθεί μαζί τους.

Ακολούθως, επίσκεφθηκε ασθενείς μέλη της Παροικίας μας και το βράδυ συμμετείχε σε ειδική συγκέντρωση που οργάνωσε ο Εξοχ. Πρέσβυς της Ελλάδος κ. Γεώργιος Μαρκαντωνάτος στην Πρεσβευτική κατοικία, για να συναντήσει αξιωματούχους και μέλη της Παροικίας, ως επίσης και Πρέσβεις Ορθοδόξων Χωρών, για να ακούσει τις αγωνίες τους για το μέλλον της χώρας, δίνοντάς τους ενθαρρυντικές παραινέσεις για ένα καλύτερο μέλλον.

Τον Αλεξανδρινό Προκαθήμενο συνοδεύουν ο Σεβ. Γέροντας Ναϊρόμπι κ. Μακάριος, οι Σεβ. Μητροπολίτες Γουϊνέας κ. Γιώργιος, Ζάμπιας και Μαλάουϊ κ. Ιωάννης, ο Έξαρχος του Πατριαρχείου μας στην Κύπρο Πανοσ. Αρχιμ. π. Αθηνόδωρος, ο Πανοσ. Αρχιμανδρίτης π. Μιλτιάδης Μίτσελ, ο Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος π. Γεώργιος Σαγάνης και ο οικείος Μητροπολίτης κ. Σεραφείμ.

Στη συνέχεια παραθέτουμε μια προσωπική εξομολόγηση της Α.Θ.Μ. του Πάπα και Πατριάρχου Αλεξανδείας και πάσης Αφρικής και πνευματικού ημών πατρός κ.κ. Θεοδώρου Β', διά τα δεκατέσσερα έτη της ταπεινής και ποιμαντικής διακονίας του.

«Η ζωή ενός Πατριάρχου, η θυσία του, η διάθεσή του να αγαπά, να αναλώνεται καθημερινώς κοντά στο λαό του θεού, είναι η μεγίστη υπόθεσις και το κλειδί διά την επιτυχίαν. Η Χάρις του Παναγίου θεού κατέστησεν ημάς κοινωνούς, προστάτας, φύλακας, πνευματικούς οδηγούς, πατέρες, αδελφούς, με διάθεσιν μαθητείας και συνοδοιπορίας πλησίον των αδελφών μας οι οποίοι περιμένουν να πιστέψουν εις τον Χριστόν. Εις το Ευαγγέλιο της αγάπης, της ειρήνης και της δικαιοσύνης.

Γυρίζοντας τον χρόνο πίσω κατά δεκατέσσερα χρόνια, ενθυμούμαι τα λόγια αυτά του Έπιβατηρίου λόγου μου και αναλογίζομαι γιατί η 9η Οκτωβρίου του 2004 αποτελεί διακριτό σημείο αναφοράς, αλλά και καθοριστικό σημείο τομής σε σχέση με αυτά που προηγήθηκαν και με αυτά που ακολούθησαν. Γυρίζοντας τον χρόνο πίσω δεκατέσσερα χρόνια, ενθυμούμαι τα λόγια αυτά και αναμετρώ το βάρος της αποστολής: να συνεχίσω την αδιατάρακτη αλυσίδα Πατριαρχικής διακονίας και προσφοράς προς το Χριστεπώνυμο πλήρωμα της Αλεξανδρινής Εκκλησίας.

Η αποστολή αυτή εμπεριείχε εξ αρχής μια διπλή πρόκληση, τη διατήρηση της ιστορικής συνέχειας και την προώθηση της ιεραποστολής. Κατά το πρώτο σκέλος, η αγωνία επικεντρώθηκε και ο κόπος αναλώθηκε, ώστε να περιφρουρηθεί, να αναδειχθεί και να εκφρασθεί στο σήμερα, η Αποστολική παρακαταθήκη της Δευτερόθρονης Εκκλησίας, όπως αυτή κληροδοτήθηκε από τον πρώτο Επίσκοπο Αλεξανδρείας, τον Αποστόλο και Ευαγγελιστή Μάρκο και επεκτείνεται στους αιώνες ως αρχή και στάση ζωής.

Καρποί της ιερής αυτής παράδοσης αποτελούν τα έργα χειρών ανθρώπων, οι οποίοι, αν και ενίοτε κλυδωνιζόμενοι από πλήγματα δεινά, αν και ενίοτε χειμαζόμενοι από συνθήκες αντίξοες, αγωνίστηκαν να διατηρήσουν με κάθε τίμημα την υλική και πνευματική αυτοτέλεια της Αλεξανδρινής Εκκλησίας. Ίσως κάποιοι να αναρωτιούνται περί της σκοπιμότητας ανάληψης έργων ανακαίνισης και ανάδειξης της Πατριαρχικής Έδρας, της Πατριαρχικής Βιβλιοθήκης, της Ιεράς Πατριαρχικής Μονής του Αγίου Σάββα στην Αλεξάνδρεια, της Ιεράς Πατριαρχικής Μονής του Αγίου Γεωργίου στο Κάιρο, των ελληνορωμαϊκών υδατοδεξαμενών στα υπόγεια του Πατριαρχικού Οίκου, αλλά και η επαναλειτουργία της ιστορικής Πατριαρχικής Σχολής του Αγίου Αθανασίου του Μεγάλου. Θα πρέπει να αναλογιστούν ότι η ιστορία θα μας κρίνει για την αμέλειά μας, αν δεν διασώσουμε τα βιώματα, τις γνώσεις και τις εμπειρίες του παρελθόντος, όπως αποτυπώθηκαν στα μνημεία που ανακαινίζονται. Θα πρέπει να αναλογιστούν ότι οι επερχόμενες γενεές θα μας κρίνουν για την απρονοησία μας, αν δεν διαφυλάξουμε ως κόρη οφθαλμού την πρώτη ύλη που εκείνες θα χρησιμοποιήσουν για την διαμόρφωση της ιδιαίτερής τους φυσιογνωμίας.

Είναι αλήθεια, ότι οι δυσκολίες αλλά και οι αγωνίες ήταν και είναι πολλές: να

αξιολογηθούν οι προτεραιότητες, να εξασφαλιστούν οι αναγκαίοι πόροι, να εκδοθούν οι απαραίτητες άδειες, να επιβλεφθεί η εξέλιξη των εργασιών, να διατηρηθεί η πατίνα του χρόνου από την επέλαση της νεωτερικότητας. Τίποτα ωστόσο δεν μπορεί να συγκριθεί με την ικανοποίηση που νιώθει κανείς αντικρίζοντας ένα χειρόγραφο αποκατεστημένο, μια εικόνα συντηρημένη, ένα χώρο λατρείας να επιστρέφει ανακαινισμένος στον φυσικό του δικαίουχο, το ποίμνιο της Ανατολής.

Το ποίμνιο που, παρά την δραματική αλλαγή των ιστορικών παραμέτρων, δεν υποστέλλει τη σημαία της Ορθοδοξίας. Το ποίμνιο που, παρά την ανατροπή των πληθυσμιακών δεδομένων, δεν παραδίδει τα κλειδιά της Ορθόδοξης παράδοσης. Το ποίμνιο που, εν μέσω των σαρωτικών αλλαγών της αραβικής άνοιξης, διατηρεί ενεργό το στίγμα του στις τοπικές κοινωνίες.

Και εάν το ποίμνιο της Ανατολής αντανakλά με την παρουσία του την ιστορική συνέχεια που δυναμικά τέμνει το παρόν, το ποίμνιο της Αφρικής αντανakλά μέσω της ιεραποστολής το δυναμικό άνοιγμα του παρόντος προς το μέλλον. Σε αυτό το πεδίο η πρόκληση ήταν ήδη γνωστή από την διακονία μου στο Καμερούν και στο Ζιμπάμπουε και δεν ήταν άλλη από το πως, εντός ενός διαφορετικού πολιτισμικού περιβάλλοντος, μπορείς να διαμορφώσεις ένα βιώσιμο, αυτοδιαχειριζόμενο, αυτάρκες και επεκτεινόμενο ιθαγενή εκκλησιαστικό οργανισμό στα πρότυπα των πρώτων Αποστολικών Εκκλησιών. Σε αυτό το πεδίο η αγωνία είχε ήδη βιωθεί, απλά έλαβε άλλες διαστάσεις πλέον και δεν ήταν άλλη από το πως θα καρποφορήσει ο σπόρος του Ευαγγελικού λόγου σε μια Ήπειρο που στο παρελθόν πολλά επέφερε από την επιβολή αποικιοκρατικών και ιμπεριαλιστικών πολιτικών. Έχοντας το ακριβό προνόμιο να παισιώνομαι από εκλεκτούς Ιεράρχες, θυσιαστικά αποσιωμένους στην πολυτίμητη διακονία τους, εργάστηκα για την θεμελίωση στην αφρικανική συνείδηση ότι η Εκκλησία είναι Σώμα Χριστού και όχι μία ακόμη φιλανθρωπική οργάνωση. Γι' αυτό το λόγο κατά τις οδοιπορείες μου ανά την Αφρική, άμεση προτεραιότητα δόθηκε στη εμβάθυνση του μηνύματος της Ορθοδοξίας όπου υπάρχουν ευήκοα ώτα και ανοικτές καρδιές, ακόμα και σε πρόχειρες χορτοκαλύβες ή και κάτω από τη σκιά των δέντρων.

Είναι αλήθεια, ότι δυσυπέβλητα ζητήματα διαρκώς αναφύονται αναφορικά με την οργάνωση, την χρηματοδότηση και την επάνδρωση της ιεραποστολής, την εκπαίδευση των στελεχών, την μετάφραση στις τοπικές διαλέκτους των ιερών και λειτουργικών κειμένων, τον ελλοχεύοντα συγκριτισμό. Τα ζητήματα αυτά πάντα υπήρχαν και πάντα θα υπάρχουν, διότι ιεραποστολή σημαίνει προσφορά μέσα από τη διαχείριση μιας ζωντανής, μα πάνω απ' όλα, ρευστής και ευμετάβλητης πραγματικότητας, στο σύνολο των πενήντα πέντε κρατών που συναπαρτίζουν την αφρικανική ήπειρο.

Γι' αυτό το λόγο, η προσπάθεια δεν αναλώθηκε μόνο στην ενίσχυση των υπάρχοντων δομών, αλλά και στην επέκταση και τον πολλαπλασιασμό τους όπου καινούργιες ανάγκες δημιουργούνται. Προς αυτή την κατεύθυνση ο επισκοπικός χάρτης της Αλεξανδρινής Εκκλησίας μετασχηματίζεται, ώστε οι σκαπανείς της αποτελεσματικότερα να εργαστούν, προκειμένου να συμβάλλουν στην επούλωση των μετεμφυλιακών τραυμάτων στη Ρουάντα και στη Σιέρρα Λεόνε ή στην ευδοκίμηση του Ορθόδοξου μηνύματος στο εύφορο έδαφος του αναδυόμενου Νοτίου Σουδάν.

Σε κάθε περίπτωση, ως προϋπόθεση τέθηκε και διαρκώς τίθεται η άρση πάνω από τις συμβάσεις του ανεπτυγμένου κόσμου και η άμεση επαφή και επικοινωνία με όρους σεβασμού με την ιδιάζουσα αφρικανική ψυχολογία. Ως προϋπόθεση τέθηκε και διαρκώς τίθεται η υπέρβαση των κοινωνικών και πολιτιστικών φραγμάτων, χωρίς ωστόσο αυτό να συνεπάγεται την απόσπαση του αφρικανού αδελφού από την πολιτισμική του ιδιαιτερότητα.

Βεβαίως, ο αντικειμενικός στόχος ήταν και παραμένει η παρουσίαση με τρόπο κατανοητό της Ορθόδοξης πίστης, με την ελπίδα ο προσεγγιζόμενος, είτε ως μονάδα, είτε ως σύνολο, ελεύθερα να επιλέξει και συνειδητά να αποδεχθεί την Ορθοδοξία ως το δρόμο

προς την σωτηρία. Ωστόσο η Ορθόδοξη Ιεραποστολή ήταν και παραμένει παράλληλα φορέας ευρύτερων αλλαγών, καθώς δεν ξεχνά ότι η Αφρική περιλαμβάνει τη συντριπτική πλειοψηφία των φτωχότερων ανθρώπων παγκοσμίως.

Γι' αυτό και οι δημιουργούμενοι ιεραποστολικοί πυρήνες, πέρα από την σπορά της Ευαγγελικής αλήθειας, εργάζονται και για την δημιουργία δομών προώθησης της οικονομικής ανάπτυξης, εναλλακτικών τρόπων αγροτικής παραγωγής, του αλφαριθμητισμού, της εκπαίδευσης, της υγειονομικής περίθαλψης, της δημιουργίας κοινωφελών ιδρυμάτων και της παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας αδιακρίτως. Απαρέγκλιτος άξονας για τα χρόνια που πέρασαν υπήρξε η αρχή πως σε καμία περίπτωση η προσέλευση στην Ορθόδοξη πίστη δεν αποτελεί προαπαιτούμενο. Κι αυτό, διότι συνιστά κοινό τόπο για τα στελέχη του ιεραποστολικού έργου, ότι η απάλυνση της ανθρώπινης δυστυχίας και του ανθρώπινου πόνου είναι έκφραση της ανιδιοτελούς αγάπης προς την ζωντανή εικόνα του Θεού, τον άνθρωπο.

Ολοκληρώνοντας τις σκέψεις που ξεπήδησαν στο μυαλό τη μέρα αυτή που αναλογίζομαι τα δεκατέσσερα χρόνια που πέρασαν από την 9η Οκτωβρίου του 2004, καταλήγω ότι η ελπίδα και το όραμα, όσο κι αν η πορεία τους ανασταλεί από δυσκολίες και προσκόμματα, πάντοτε βρίσκουν διεξόδους έκφρασης και υλοποίησης ακόμα και κάτω από τις πλέον αντίξοες συνθήκες. Η ελπίδα και το όραμα θα μπορούσαν να συνοψιστούν στο τρίπτυχο: ακέραιη διατήρηση της ορθόδοξης Αποστολικής παρακαταθήκης, οργανική εμφύτευση της στη διψώσα για πνευματική αναγέννηση αφρικανική γη και μετασχηματισμός μέσω αυτής της ζωής των αφρικανικών λαών.

Οι ύφαλοι και οι σκόπελοι πάντοτε θα παραμονεύουν στο ταξίδι της ζωής. Δεν φοβίζονται, αλλά αντιθέτως οξύνουν την ικανότητα υπέρβασης τους. Μοναδική μου αγωνία παραμένει, από την στιγμή που η Θεία Πρόνοια μου επεφύλαξε την ευθύνη της συνέχισης της επιμαρτυρίας του Εφόρου της Αλεξανδρινής Εκκλησίας Αγίου Μάρκου, η ασφαλής πλοήγηση της νοητής ολκάδος της στον διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο του 21ου αιώνα.»

† Ο Αλεξανδρείας Θεόδωρος Β΄